

KANDIDAT

514

PRØVE

JUS1002 1 Arve- og familierett

Emnekode	JUS1002
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	12.11.2021 08:00
Sluttid	12.11.2021 14:00
Sensurfrist	03.12.2021 22:59
PDF opprettet	10.11.2022 10:47

Eksamen høst 2021

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser
1	Eksamensoppgave	Langsvar

1 Eksamensoppgave

Alle spørsmål (nr.1-6) skal besvares.

Alle spørsmålene skal besvares i feltet under.

Skriv ditt svar her

Spm. 1:

Twisten står mellom Peder og Lillevikbanken.

I forbindelse med separasjonen mellom Peder og Marte kom det frem at Marte hadde pantsatt boligen uten Peders samtykke. Peder protesterte dette, og tok ut stevning mot Lillevikbanken for å få satt pantsettelsen til side. Lillevikbanken motsatte seg dette.

Den overordnede problemstillingen er om pantsettelsen til fordel for Lillevikbanken kan omstøtes.

Det rettslige grunnlaget er ekteskapsloven av 1991 (heretter el.) § 35.

Det følger av bestemmelsen at dersom en ektefelle har handlet i strid med § 32 eller § 33, kan den andre ektefellen "kreve avtalen omstøtt" ved dom, jf. første ledd første pkt.

Videre følger det av § 32 (1) at en ektefelle "ikke uten skriftlig samtykke" fra den andre ektefellen kan ... "pantsette" eiendom som brukes som "felles bolig", jf. bokstav a.

En naturlig språklig forståelse av ordlyden "felles bolig" tilsier at det er den bolig som ektefellene sammen bor i og som brukes som deres felles hjem.

Det følger av forarbeidene at det ikke har noe å si hva slags eierforhold eller formuesforhold det er på boligen så lenge den blir brukt til "felles" bolig, jf. ot.prp.nr.28 (1990-91) s.104.

Det følger av faktum at Peder og Marte sammen, med deres to barn, bodde i leiligheten siden ekteskapsinngåelsen. Peder flyttet ut av leiligheten høsten 2021, sammen med barna. Det er nærliggende å legge til grunn at de dermed bodde sammen i leiligheten frem til dette tidspunktet.

Leiligheten er dermed å regne som "felles bolig" for ektefellene, jf. § 32 (1) bokstav a.

Det følger klart av bestemmelsens ordlyd at Marte ikke uten skriftlig samtykke kunne pantsette deres felles bolig.

Delkonklusjon: Peder kan kreve avtalen omstøtt etter § 32 (1) bokstav a, jf. § 35.

Imidlertid anfører Lillevikbanken at fristen for å få gjort noe med pantsettelsen var gått ut for lengst.

Det er i § 35 fastsatt frister for når søksmål må reises. Det følger av bestemmelsen at søksmål må reises "innen" seks måneder etter at ektefellen fikk kunnskap om avtalen, og "senest" innen ett år etter tinglysingen dersom avtalen gjelder "fast eiendom", jf. annet ledd.

Det følger av faktum at pantet ble tinglyst den 30. september 2011. Peder fikk vite om pantsettelsen i forbindelse med separasjonen i 2021. Dette var 10 år etter tinglysingen.

I bestemmelsen er det fastsatt en frist på ett år etter tinglysingen. Peder har dermed ikke reist søksmål innenfor den absolutte fristen, og det er derfor ikke nødvendig å drøfte om han reklamerte innenfor den relative fristen.

Peder har dermed ikke reist søksmål innenfor lovens frister.

Peder mente imidlertid at eventuelle frister ikke kunne gjelde når underskriften var falsk.

Det følger ikke av loven hvordan slike falske underskrifter skal behandles og anførselen til Peder vil derfor ikke føre frem.

Konklusjon: pantsettelsen kan ikke omstøtes.

Spm. 2:

Twisten står mellom Peder og Marte.

Peder anfører at det kun er halvparten av hyttas opprinnelige verdi som er særeie. Marte på sin side mener hele verdien av hytta er særeie.

Den overordnede problemstillingen er om hele eller deler av Fjordgløtt er Martes særeie.

Det rettslige grunnlaget er el. § 48.

Det følger av bestemmelsen at en giver eller arvelater kan bestemme en ordning som nevnt i §§ 42 til 44 som vilkår for arven eller gaven.

I avtalen med foreldrene ble det bestemt at hytta skulle være Martes særeie. Det er i lovens § 42 bestemt at det kan avtales særeie. Avtalen med foreldrene er dermed i overensstemmelse med § 48 hvor giver kan bestemme en slik ordning. I tillegg fikk Marte ta over hytta mot å betale sin søster Kari 500 000kr.

Imidlertid hevder Peder at særeieklausulen er ugyldig fordi Marte ikke hadde fortalt om denne til han.

Det følger av § 48 tredje pkt. at mottakeren ikke kan endre slike bestemmelser hvis det ikke er "særskilt hjemlet" eller "klart forutsatt av giveren eller arvelateren". Det foreligger ingen særskilt hjemmel eller forutsetning fra giver i dette tilfelle som kan endre klausulen. Peders anførsel fører dermed ikke frem.

For det andre hevder han at en slik særeieklausul ikke kan påheftes når Marte hadde betalt delvis vederlag for hytta gjennom betalingen til Kari. Hvis det likevel kunne påheftes slik klausul mener han det ikke kan være for mer enn den vederlagsfrie delen.

Dommen i Rt-1986-164 gjaldt en overdragelse av eiendom hvor nesten 1/3 av gavens verdi var vederlag. HR kom til at hele eiendommen var å anse som mottakerens særeie, fordi gavemomentet var så fremtredende og vederlaget så underordnet at det måtte anses å foreligge en ordinær gavetransaksjon.

HR la dermed til grunn at det ved gaveoverdragelse av eiendom kan bestemmes rettsgyldig at gaven skal være mottakerens særeie selv om gaven er ytet mot delvis vederlag, dersom gavemomentet er fremtredende.

I den foreliggende saken var hytta verdt 1 mill. kr. ved overdragelsen. Marte måtte betale et vederlag på 500 000kr til søsteren. Dette er 1/2 av verdien til hytta som er å anse som et nokså stort beløp.

Det vil si at gavemomentet i dette tilfelle kun utgjør halvparten av hyttas verdi. I motsetning til faktum i dommen så utgjør vederlaget her en lang større verdi enn slik det var i Rt-1986-164. Det kan derfor ikke sies her at gavemomentet er fremtredende.

HR uttalte i Rt-1990-432 at en særeieklausul ved gavesalg kan gjelde "den anpart av særeiegenstanden som gaveverdien utgjør av gjenstandens verdi", jf. s.433

I den foreliggende sak er det mest nærliggende å legge til grunn at særeieklausulen kun vil gjelde den halvpart som var vederlagsfri, da gavemomentet ikke kan sies å være fremtredende.

Konklusjon: Fjordgløtt er delvis Martes særeie.

Spm. 3:

Marte anfører at dersom særeieklausulen ikke stod seg, kunne hun uansett holde verdien av hytta utenfor delingen etter skjevdelingsregelen. Peder motsatte seg ikke skjevdelingen, men han mente hun kun kunne holde en liten andel av hyttas nåverdi utenfor delingen.

Den overordnede problemstillingen er, forutsatt at Fjordgløtt ikke er særeie, om Marte kan kreve skjevdelt hele eller deler av hyttas verdi, og såfall hvor mye.

Det rettslige grunnlaget er el. § 59.

Hovedregelen i norsk rett er at ektefellers samlede formuer skal deles likt mellom dem ved skifteoppjøret, jf. § 58. Likevel finnes det unntak fra dette i skjevdelingsregelen i § 59.

Det følger av bestemmelsen at "verdien" av formue som "klart kan føres tilbake til" midler som en ektefelle ... "senere har ervervet ved ... gave fra andre enn ektefellen", kan "kreves" holdt utenfor delingen, jf. første ledd.

For det første er det kun "verdien" av formue som kan kreves holdt utenfor delingen, det vil si at gjenstander ikke kan holdes utenfor etter denne bestemmelsen. I tillegg må skjevdeling "kreves", det skjer dermed ikke automatisk ved skifte. Det følger av faktum at Marte har krevd skjevdeling.

En naturlig språklig forståelse av "klart" kan føres tilbake til tilsier at det ikke kan være noen tvil om at verdien stammer fra en av skjevdelingspostene.

Det følger av bestemmelsens forarbeider at formuleringen "klart kan føres tilbake til" er valgt for å få frem at ektefellen ikke vil ha rett til skjevdeling dersom det er "tvil" om formuen stammer fra midler som nevnt, jf. NOU 1987:30 s.130.

Videre har HR lagt til grunn i HR-2020-1760-A at det kreves "mer enn alminnelig sannsynlighetsovervekt" for at vilkåret skal være oppfylt og det skal være klart hvor verdien stammer fra, jf. avsnitt 27.

Det følger av faktum at hyttas verdi ved overføringen var 1 mill. kr. Marte måtte imidlertid betale søsteren 500 000kr. Den verdien Marte betalte til søsteren er ikke en verdi som kan kreves skjevdelt etter § 59 (1), da denne verdien ikke faller inn under noen av skjevdelingspostene, og dette var et vederlag, ikke en gave.

Likevel er de resterende 500 000kr gave som Marte har fått fra foreldrene. Det er på det rene at dette er dette beløpet som er gave og som kan kreves holdt utenfor delingen.

Likevel er det hyttas verdi ved skjæringstidspunktet som skal legges til grunn ved vurderingen av hvor mye Marte kan skjevdele.

Det følger av el. § 60 (1) bokstav a at det som skal deles, er den formuen som hver ektefelle hadde "da begjæring om separasjon eller skilsmisse kom inn til statsforvalteren". På skjæringstidspunktet var verdien på hytta taksert til 2 mill. kr. Verdien hadde økt på grunn av Peders oppussing på hytta.

Det følger av forarbeidene at det ikke er tvilsomt at verdiøkning på skjevdelingsmidler som skyldes "ektefellens innsats under ekteskapet", er gjenstand for likedeling, jf. Ekteskapslovutvalgets innstilling, jf. NOU 1987:30 del 2 s.83.

Det vil si at verdiøkningen på 1 mill. kr. som skyldes Peders innsats er gjenstand for likedeling og ikke kan kreves skjevdelt.

Den verdien av hytta som "klart kan føres tilbake" til gave fra andre enn ektefellen er 500 000kr, jf. § 59 (1).

Konklusjon: Marte kan kreve skjevdelt 500 000kr av hyttas verdi.

Spm. 4:

Peder anfører at hans innskudd av så store midler i hytta måtte gjøre han til medeier i hytta. Marte motsetter seg dette.

Den overordnede problemstillingen er om Peder er sameier i Fjordgløtt.

Stiftelse av sameie bygger på og er regulert av en rekke omfattende juridisk teori og rettspraksis. Det rettslige grunnlaget er derfor ulovfestet rett.

Hovedregelen om ektefellers råderett er at "ekteskapet medfører ingen begrensninger", jf. el. § 31 (1). Det vil si at ektefellene eier hvert sitt ved inngåelsen av ekteskapet og det de senere erverver.

Likevel har det flere ganger blitt lagt til grunn i rettspraksis at sameie kan stiftes mellom ektefellene under visse omstendigheter. Det følger for eksempel av Rt-1999-177 at "sameie krever avtale eller et annet rettsstiftende moment", jf. s.182.

Sameie kan stiftes ved avtale mellom ektefellene, det kan være bestemt av giver eller arvelater eller etter en skjønsmessig vurdering av ektefellenes bidrag.

Det følger av faktum at råderetten for hytta verken er bestemt ved avtale mellom ektefellene eller bestemt av giver eller arvelater.

Spørsmålet er dermed om Peder kan sies å være medeier i hytta etter en skjønnsmessig vurdering av ektefellenes bidrag.

Det er i juridisk teori og rettspraksis lagt til grunn to kumulative vilkår som må være oppfylt for at ektefellene kan stifte sameie etter den skjønnsmessige vurderingen.

For det første må ervervet, eller slik som her, oppussingen være et felles prosjekt, i tillegg må begge ektefellene ha bidratt, direkte eller indirekte.

Første spørsmål er om vilkåret om at oppussingen var et felles prosjekt er oppfylt.

Det følger ikke uttrykkelig av faktum om det var et felles prosjekt mellom ektefellene. Imidlertid følger det av faktum at hytta trengte oppussing på grunn av en vannlekasje som hadde skjedd.

Marte hadde ikke penger til å pusse opp hytta, mens Peder på sin side hadde fått 2 mill. kr. i etterlønn i forbindelse med oppsigelse fra jobben. Han mente det var en god investering å bruke deler av denne utbetalingen til å pusse opp hytta.

Det følger ikke uttrykkelig av faktum om Marte visste om Peders innskudd for å utbedre hytta. Likevel var dette hennes hytte og det må kunne forutsettes at hun hadde vært på hytta i tiden etter Peder pusset den opp. Det er vanlig/alminnelig å dra på hytta et par ganger i året hvis man har mulighet til dette.

Tilleggslønnen fikk Peder i 2015, det kan da antas at han pusset opp hytta kort tid etter dette. Separasjon ble begjært i 2021 som er 6 år senere. Det er derfor nærliggende å legge til grunn at Marte visste om Peders innskudd for oppussingen.

Likevel anfører Marte at det ikke var en felles forutsetning at Peder skulle bli medeier. I tillegg anfører Peder at oppussingen ikke var ment som noen gave til Marte. Dette tyder på at partene ikke var enige, eller ikke var sammen om oppussingen.

Etter en konkret helhetsvurdering er det mest nærliggende å legge til grunn at oppussingen ikke var noe felles prosjekt for partene.

Det første kumulative vilkåret er ikke oppfylt og Peder er derfor ikke sameier i Fjordgløtt.

Delkonklusjon: Peder er ikke sameier i Fjordgløtt.

Subsidiært med forutsetning av at det første vilkåret er oppfylt vil det drøftes om det andre kumulative vilkåret er oppfylt.

Det andre vilkåret er at begge ektefellene har bidratt i prosjektet.

Ved denne vurderingen kan både direkte og indirekte bidrag legges til grunn.

Det følger av el. § 31 (3), som er en kodifikasjon av omfattende rettspraksis som for eksempel husmordommen i Rt-1975-220, at det ved vurderingen av hvem som har ervervet eiendeler

som har tjent til felles personlige bruk som felles bolig skal legges vekt på en ektefelles "arbeid i hjemmet". Dette viser til det indirekte bidrag hver ektefelle har bidratt med.

Marte var ved inngåelsen av ekteskapet sminkeblogger, da barna kom byttet hun til babyblogg. Peder jobbet i IT-bransjen. Martes blogg gikk dårligere etterhvert når ungene ble store og hun ble mye alene hjemme da de begynte i barnehagen. Peder på sin side fant raskt jobb igjen etter oppsigelsen.

Det er lite i faktum som viser til at noen av ektefellene gjorde mer arbeid i hjemmet enn den andre. De indirekte bidrag vil derfor ikke ha noen avgjørende vekt i noen retning.

Når det kommer til de direkte bidrag gjelder dette kontant-/pengeinnskudd som hver av ektefellene har bidratt med.

Det følger av faktum at leiligheten hadde en verdi på 1 mill. kr. ved overføringen av hytta fra foreldrene. Halvparten av verdien var gave fra foreldrene, mens den resterende delen hadde Marte tatt opp lån for i Lillevikbanken.

Hytta ble taksert til 2 mill. kr. etter Peder oppussing. Han hadde bidratt med 1 mill. kr. til oppussingen av hytta, som utgjør 50% av dens verdi på skjæringstidspunktet.

I Rt-1982-1269 krevde hustruen medeiendomsrett i huset for hennes direkte bidrag. HR kom frem til at hun ikke kunne tilkjennes medeiendomsrett fordi hennes bidrag ble ansett for å være uten betydning for oppføringen.

I denne saken hadde hustruen bidratt med 10%, dette ble altså ansett som for lite direkte bidrag for å stifte medeiendomsrett.

I den foreliggende saken hadde Peder bidratt med 50% som er betydelig mer enn hustruen i dommen.

Det må derfor sies at hans direkte bidrag er nok til å stifte medeiendomsrett i hytta.

Det andre vilkåret er dermed oppfylt.

Konklusjon: prinsipielt er Peder ikke sameier i Fjordgløtt, subsidiært er Peder sameier.

Spm. 5:

Peder hevder han kan holde det beløpet han hadde skutt inn i hytta utenfor delingen som et forlods krav i og med at det var midler som stammet fra utbetalingen i forbindelse med oppsigelsen. Marte motsatte seg dette.

Den overordnede problemstillingen er om Peder kan holde verdien av en eventuell eierandel eller den summen han brukte på hytta, utenfor delingen av felleseiet.

Det rettslige grunnlaget er el. § 61.

Det følger av bestemmelsen at en ektefelle kan holde "utbetaling fra arbeidsgiveren i forbindelse med oppsigelse" utenfor delingen etter samme vilkår som gjelder for erstatning, trygd eller forsikring, jf. bokstav d.

Vilkåret for å kunne holde verdien av slike midler utenfor delingen er at ektefellen kun kan beholde de "beholdne" verdier av utbetalingen utenfor skifte.

En naturlig språklig forståelse av ordlyden tilsier at ektefellen kun kan holde utenfor delingen de verdier som gjenstår og ikke er brukt opp.

Det er på det rene at 1 mill. kr. av de 2 mill. kr. som Peder fikk utbetalt av arbeidsgiver gikk inn til oppussingen av hytta. Denne verdien er ikke lenger i behold og kan derfor ikke kreves utenfor delingen.

De resterende og beholdne 1 mill. kr. som er igjen fra utbetalingen kan Peder kreve utenfor skifte, jf. § 61 bokstav d.

Delkonklusjon: Peder kan kreve 1 mill. kr. holdt utenfor delingen.

Subsidiært med forutsetning av at Peder ikke kan holde verdier utenfor delingen etter § 61, vil det drøftes om han kunne fått vederlag fra Marte.

Det finnes særlige regler for eiendeler som er særeie i ekteskapslovens kapittel 14. I § 73 behandles vederlag til en ektefelle som har medvirket til å øke den andre ektefellens midler som er særeie.

Det følger av bestemmelsen at dersom en ektefelle gjennom bidrag til familiens underhold, ved arbeid eller på annen måte i "vesentlig grad" medvirket til å øke midler som er "den andre ektefellens særeie" så kan han tilkjennes vederlag fra den andre ektefellen.

En naturlig språklig forståelse av ordlyden i "vesentlig grad" tilsier at verdiøkningen ikke er ubetydelig.

I Rt-1990-1226 ble mannen tilkjent vederlag for den verdiøkning som var blitt tilført hustruens særeie. I denne saken hadde mannens innsats hovedsakelig vært å skyte til de nødvendige kontante midler til husbyggingen, mens hustruen har gjort sin innsats i husholdningen.

Mannen fikk tilkjent vederlag for hele verdiøkningen som tilsvarte 50% av den verdiøkning det var tale om.

I den foreliggende sak økte Peder Martes særeie med 1 mill. kr. som på den tid utgjorde 50% av hyttas hele verdi.

Denne verdiøkningen er av en betydelig grad og må kunne tilfredsstillende lovens ordlyd om at ektefellen i "vesentlig grad" har medvirket til å øke den andre ektefellens særeie, jf. § 73.

Hvor mye vederlaget skal settes til beror på et rimelighetsskjønn fra rettens side, jf. Rt-1990-1226. Det vil derfor ikke regnes ut hvor mye vederlaget skal settes til.

Konklusjon: Peder kan prinsipielt kreve å holde 1 mill. kr. utenfor delingen, subsidiært kan Peder kreve vederlag fra Marte.

Spm. 6:

Det ble uenighet om hvordan Martes lån skulle behandles på skifte. Dette gjaldt både lånet på leiligheten og hytta.

Den overordnede problemstillingen er hvordan Martes gjeld skal behandles på skifte.

Det rettslige grunnlaget er el. § 58.

Det følger av bestemmelsen at ektefellenes samlede formuer skal som utgangspunkt deles likt etter det er gjort fradrag for gjeld etter andre og tredje ledd (felleseie), jf. første ledd.

En ektefelle som har "særeie, eller som holder midler utenfor delingen etter § 59" kan gjøre fradrag for gjeld i formue som er felleseie etter bokstavene i tredje ledd. Marte har både særeie og holder midler utenfor delingen og omfattes derfor av tredje ledd.

Lånet på leiligheten og hytta vil vurderes hver for seg.

Lånet på leiligheten vil vurderes først.

Det følger av faktum at Marte krevde skjevdeling av leilighetens verdi.

Etter § 59 (1) kan en ektefelle kreve verdien av formue som "klart kan føres tilbake til" midler som ektefellen "hadde da ekteskapet ble inngått" holdt utenfor delingen.

Det er på det rene og følger av faktum at Marte eide leiligheten fra før ekteskapet. Verdien av leiligheten ved ekteskapsinngåelsen var på 2 mill. kr. På skjæringstidspunktet hadde leiligheten steget i verdi til 3 mill. kr.

Det følger av bestemmelsens forarbeid at det er på det rene og uomtvistet at verdien av et formuesobjekt som kan kreves holdt utenfor likedelingen, vil omfatte "den verdistigningen som er en følge av en alminnelig prisstigning i samfunnet", jf. ot.prp.nr.28 (1990-91) s.121.

Det følger ikke uttrykkelig av faktum, men det kan antas og legges til grunn at verdistigningen skyldes stigning av boligens markedspris, altså en alminnelig prisstigning i samfunnet.

Marte vil altså kunne skjevdele hele leilighetens nåværende verdi på 3 mill.kr.

Når det gjelder lånet som var tatt opp i forbindelse med leiligheten, så hadde Marte allerede tatt opp dette lånet ved ekteskapets inngåelse med en saldo på 1 mill.kr. Ved skjæringstidspunktet var restgjelden på 500 000kr.

Saken i Rt-2002-1596 gjaldt spørsmålet om betydningen av verdistigning på andel av boligeiendom som ved ekteskapets inngåelse var lånefinansiert, ved beregningen av skjevdelingskrav etter § 59 (1).

HR viste i dommen til to løsninger på dette spørsmålet som var gjort gjeldende i rettspraksis og juridisk teori. Den første løsningen er at skjevdelingskravet omfatter eiendommens verdi på skjæringstidspunktet med fradrag for gjelden på eiendommen slik den var ved ekteskapets inngåelse.

Den andre løsningen er lagt til grunn av mindretallet i saken i Rt-2001-1434, hvor det uttales at skjevdelingskravet gjelder den forholdsmessige andel av eiendommens verdi på skjæringstidspunktet som tilsvarer den andelen av eiendommens verdi som ikke var lånefinansiert ved ekteskapets inngåelse.

Dette standpunktet som mindretallet i 2001 dommen kom til, synes å ha blitt alminnelig akseptert i den juridiske teori, jf. Lødrup og Sverdrup. Denne vil derfor legges til grunn her.

I den foreliggende saken var det 1 mill. kr. som ikke var lånfinansiert ved ekteskapets inngåelse, som kan kreves skjevdelt. I tillegg var det en verdiøkning på leiligheten på 1 mill. kr. som også kan kreves holdt utenfor delingen.

Det resterende er lån som delvis er nedbetalt. Det er igjen 500 000kr restgjeld.

Marte krever at lånet skal gå i fradrag i likedelingsmidlene. Peder mente på sin side at restlånet måtte dekkes av Martes særeie- og skjevdelingsmidler.

Felleseiemidler er et bruttokrav, man skal dermed i utgangspunktet trekke fra midler som kan holdes utenfor delingen og gjeld for å finne nettokravet.

Skjevdelingsmidler er nettokrav og det kan derfor i utgangspunktet ikke trekkes gjeld fra disse midlene.

I tillegg følger det av faktum at ektefellene hadde fellesei, leiligheten er altså fellesei mellom dem.

Det følger av § 58 (1) bokstav a at gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er "fellesei" kan det kreves "fullt fradrag" for i formue som er fellesei.

Lånet Marte tok opp var i forbindelse med leiligheten som vil si at hun pådro seg gjeld ved erverv eller påkostninger av en eiendel som er fellesei.

Marte kan dermed kreve fullt fradrag for gjelden i likedelingsmidlene, jf. § 58 (1) bokstav a.

Videre skal lånet på hytta behandles.

Peder anfører prinsipalt at gjelden måtte dekkes av særeiemidler, fordi Marte hadde særeie- og skjevdelingsmidler og at disse midlene var knyttet til hytta.

Det følger av § 58 (1) bokstav b at gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er "særeie eller verdier som holdes utenfor delingen etter § 59", kan det "bare" kreves fradrag for når den totale verdien av særeie og skjevdelingsmidlene ikke er stor nok til å dekke gjelden.

Ordlyden av bestemmelsen tilsier at gjeld som er pådratt på grunn av erverv eller påkostninger i forbindelse med særeie, kun kan trekkes fra i felleseiemidler dersom den totale verdien av særeie og skjevdelingsmidler ikke er store nok til å dekke gjelden.

Det følger av faktum at Marte pådro seg gjelden ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er særeie, altså hytta. Det er kun 500 000kr av hyttas verdi som er Martes særeie, jf. spm. 2. I tillegg med forutsetning av at hytta ikke var hennes særeie kunne hun skjevdelt 500 000kr av hyttas verdi, jf. spm. 3. Det vil si at Marte har 500 000kr som hun holder utenfor delingen.

Det er på det rene at gjelden er på 500 000kr, og at denne ikke var nedbetalt. Marte har altså nok verdier hun holder utenfor delingen til å dekke gjelden hun har pådratt seg ved erverv av hytta. Gjelden kan dermed ikke gå i fradrag i likedelingsmidlene.

Gjelden vil gå i fradrag fra Martes særeie, jf. § 58 (1) bokstav b.

Subsidiært anfører Peder at gjelden måtte dekkes av særeiemidler, fordi lånet var opptatt ved utilbørlig atferd overfor Peder, i og med at Marte hadde forfalsket hans underskrift på pantelånet og hadde løyet om hvordan lånet var sikret.

Det følger av § 58 (1) bokstav b annet pkt. at gjeld som er pådratt ved "utilbørlig atferd" i forhold til den andre ektefellen kan trekkes fra midler som omtalt i bokstav b.

En naturlig språklig forståelse av "utilbørlig atferd" tilsier at dette må være en atferd som er av en så dårlig og grov karakter at det oppfattes som urimelig å trekke fra gjelden i likedelingsmidlene.

På pantedokumentet hadde Marte både skrevet under for seg selv som pantsetter, og med en falsk underskrift for Peder som ektefelle. I tillegg hadde hun sagt til Peder at lånet var sikret med pant i hytta.

En slik atferd kan tolkes som både uaktsom og urimelig ovenfor den andre ektefellen. I tillegg strider avtalen med prinsippet og bestemmelsen i el. § 40 som gir uttrykk for at en ektefelle ikke kan stifte gjeld med virkning for den andre ektefellen.

Det vil være urimelig at gjelden som Marte pådro seg på denne måten skulle gått utover Peder også.

Marte pådro seg gjelden ved "utilbørlig atferd" i forhold til Peder og vilkåret er dermed oppfylt.

Gjelden vil gå i fradrag fra Martes særeie, jf. § 58 (1) bokstav b.

Konklusjon: Marte kan kreve fullt fradrag i likedelingsmidlene for gjelden på leiligheten. Gjelden på hytta skal gå i fradrag fra Martes særeie.

Ord: 4015